

## ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු සීමා කර තැබීමේ ආර්ථිකමය බලපෑම

මින් පෙර අත්විඳි සාර්ස් (SARS), H1N1 හෝ ඉබෝලා (Ebola) වැනි වසංගත අවස්ථාවල දී මෙන් නොව, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්ත වීම කෙටි කාලයක් තුළ ගෝලීය වසංගතයක් දක්වා වේගයෙන් විකාශය වීම නිසා ලොව පුරා රටවලට පෙර නොවූ ආකාරයෙන් ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු සීමා කර තැබීමට සහ වෙනත් ආකාරයේ සංවරණ සීමා හඳුන්වා දීමට සිදු විය. ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලේ ඇස්තමේන්තුවලට අනුව, 2020 වසරේ දී 3.1%කින් ගෝලීය ආර්ථිකය සංකෝචනය වීමෙන් එවැනි සීමා කිරීම්වල බලපෑම පිළිබිඹු වේ.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද වසංගතය සහ ඒ ආශ්‍රිත ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු සීමා කර තැබීම හා සංවරණ සීමා මගින් ඇති කෙරෙන සමාජ-ආර්ථික බලපෑම් ඉහළ මට්ටමක පැවතුණි. 2020 වසරේ මාර්තු-මැයි කාලය තුළ දී වසංගතයේ පළමු රැල්ල, රට පුරා ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු දැඩි ලෙස සීමා කිරීමෙන් පාලනය කෙරුණු අතර, ඉන් අනතුරුව ක්‍රමානුකූලව එම සීමා ලිහිල් කරන ලදී. රට පුරා ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු දැඩි ලෙස සීමා කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස 2020 වසරේ දෙවන කාර්තුවේ දී ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 16.4%ක පසුබෑමක් වාර්තා කළේය. 2020 වසරේ ඔක්තෝබර්-නොවැම්බර් කාලය තුළ දෙවන රැල්ල මැඩලීම සඳහා තෝරාගත් ආර්ථික සහ සමාජ කටයුතු සීමා කිරීම් සහ සංවරණ සීමා යොදා ගන්නා ලද අතර, එමගින් ආර්ථිකයේ බිඳවැටීම යම් ප්‍රමාණයකට සීමා විය. එහෙත්, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීමේ ක්‍රියාවලියට බාධා ඇති වූ අතර, සිව්වන කාර්තුවේ දී ආර්ථික වර්ධනය වාර්ෂික ලක්ෂ්‍යමය පදනම මත 1.3%කට සීමා විය. ඒ අනුව, මූල්‍ය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතයේ වර්ධන වේගය පිළිබඳ පෙර ප්‍රරෝකතනය වන 5%ක පමණ අගයට සාපේක්ෂව, ශ්‍රී ලංකාව එහි ඉහළම ආර්ථික සංකෝචනය වන -3.6%ක අගයක් 2020 වසරේ දී වාර්තා කළේය. 2021 වසරේ අප්‍රේල් සිට දක්නට ලැබුණු වසංගතයේ තුන්වන රැල්ල මෙතෙක් පැවති විශාලතම ව්‍යාප්තිය විය. තුන්වන රැල්ල තුළ දී ද සුදුසු ලෙස තෝරාගත් සංවරණ සීමා ක්‍රියාත්මක විය.

වසංගතය පැතිරීම වැළැක්වීම සඳහා ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු තාවකාලිකව සීමා කර තැබීම සහ සංවරණ සීමා පැනවීම අවශ්‍ය වුවද, එමගින් සාර්ව ආර්ථික කාර්යසාධනය වෙත ඇති වූ බලපෑම ඉතා දැඩි විය. 2019 වසරේ අප්‍රේල් මාසයේ දී මහ බැංකුව විසින් සිදු කරන ලද ප්‍රරෝකතනවලට අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ ද.දේ.නි.ය 2020 වසරේ දී රුපියල් ට්‍රිලියන 17.39ක සහ 2021 වසරේ දී රුපියල් ට්‍රිලියන 19.17ක මට්ටම්වල පවතිනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරිණි. කෙසේ නමුත්, වසංගතයත් සමඟ ආර්ථිකයේ ද.දේ.නි.ය 2020 වසරේ දී රුපියල් ට්‍රිලියන 14.97ක් පමණක් වූ අතර, 2021 වසරේ දී එය රුපියල් ට්‍රිලියන 16.5ක් පමණ වනු ඇතැයි අපේක්ෂිතය. මෙමගින් නාමික ද.දේ.නි.යෙහි වාර්ෂික පාඩුව රුපියල් ට්‍රිලියන 2.5ක් පමණ අති විශාල අගයක් බව පෙන්නුම් කෙරේ.

ආර්ථිකයේ සෑම ප්‍රධාන අංශයකටම කොවිඩ්-19 වසංගතයේ බලපෑමෙන් මිදීමට නොහැකි වූ අතර, ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම හා සංචාරක ව්‍යාපාරය ආශ්‍රිත ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාළව විදේශ විනිමය උපයන ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර වසංගතයෙන් දැඩි ලෙස පීඩාවට පත්ව ඇති බව සඳහන් කළ යුතුව ඇත. මෙම තත්ත්වය විදේශ විනිමය රට තුළට ගලා ඒම පහත වැටීම මගින් පිළිබිඹු කෙරෙන අතර, එමගින් විනිමය අනුපාතිකයේ ස්ථායීතාව මත අයහපත් බලපෑමක් ඇති වී ආයෝජනයන්ගේ විශ්වාසය මත අහිතකර බලපෑම් ඇති කරනු ලැබේ. රාජ්‍ය මූල්‍ය පිළිබඳව සැලකීමේදී, රජයේ වියදම් වැඩි වීම මධ්‍යයේ ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්වල මන්දගාමී බව රජයේ ආදායම අඩු වීමට දායක වී ඇති අතර, එය රාජ්‍ය මූල්‍ය අංශයට සැලකිය යුතු පීඩනයක් ඇති වීමට සහ අමතර ණය ලබා ගැනීමට හේතු වෙයි.

ආර්ථික හා සමාජ කටයුතු සීමා කිරීම සහ සංවරණ සීමා පැනවීම මගින් සිදු වූ බලපෑම ශ්‍රම වෙළඳපොළ පැතිකඩ හරහා ද තක්සේරු කළ හැකිය. ජනලේඛන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද 2020 වසරේ සිව්වන කාර්තුව සඳහා වූ ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණ කාර්තුවය වාර්තාවට අනුව, මිලියන 8.03ක් වන රැකියාවේ නියුතු මුළු ජනගහනයෙහි ප්‍රතිශතයක් ලෙස තමන්ගේම වැඩකටයුතු කරන්නන්, ගෙවීම් නොලබන පවුලේ සාමාජිකයන් සහ පුද්ගලික අංශයේ සේවකයන් ප්‍රමාණය 82%ක් විය. තවද, 2019 වසර සඳහා වූ වාර්ෂික ශ්‍රම බලකා සමීක්ෂණ වාර්තාවට අනුව, අවිධිමත් අංශයේ රැකියා නියුක්තිකයන් මුළු රැකියා නියුක්තිකයන්ගේ ප්‍රතිශතයක් ලෙස 57.4%ක් විය. මෙයින් ඉස්මතු වනුයේ රැකියාවල නියැලෙන්නන් අතර පවා විශාල බහුතරයක් එවැනි බාධක හමුවේ අවදානමට ලක්වීමට ඉඩ ඇති බවය. තවද, අභ්‍යන්තර ගැටුම අවසන් වීමෙන් පසු වාර්තා වූ 4.4%ක සාමාන්‍ය විරැකියා අනුපාතිකයට සාපේක්ෂව, වසංගතය ආරම්භයේ සිට ශ්‍රී ලංකාව 5%ට වඩා වැඩි විරැකියා අනුපාතිකයක් වාර්තා කර ඇත. එවැනි ජීවනෝපායන් අහිමි වීම, විශේෂයෙන් දරිද්‍රතා රේඛාවට මඳක් ඉහළින් සිටින්නන් සහ සමාජ ආරක්ෂණ පාලවලින් ආවරණය නොවන්නන්ගේ අවදානම සහ දරිද්‍රතාවය වැඩි කරයි.

2021 වසරේ පළමු භාගයේ දී දක්නට ලැබුණු ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම කෙරෙහි 2020 මාර්තු මාසයේ දී වසංගතය ආරම්භ වීමේ සිට විවිධ ක්‍රම තුළින් මහ බැංකුව මගින් ආර්ථිකයේ සියලුම පාර්ශ්වකරුවන් වෙත ලබාදුන් සුවිශේෂී සහාය හේතු විය. පෞද්ගලික අංශය, බැංකු අංශය සහ රජය වෙත ලබාදුන් සහාය මීට ඇතුළත් වේ. කොවිඩ්-19 ආශ්‍රිත අවහිරතා තුළින් ඇතිවුණු අයහපත් බලපෑම් යම්තාක් දුරකට සුමටනය කිරීම සඳහා මූල්‍ය අංශය විසින් ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් ඇතුළු ණය ලබාගන්නන් සඳහා පුළුල් පරාසයක සහායක් සැපයීය. බලපෑමට ලක් වූ ව්‍යාපාර සහ පුද්ගලයන් අයුතු ලෙස දඩ පැනවීම සහ බලහත්කාරයෙන් වත්කම් අත්පත් කර ගැනීම්වලින් ආරක්ෂා කර ගැනීමට ද මහ බැංකුව සියවන ගත්තේය. කෙසේ වෙතත්, අහිතකර සාර්ව ආර්ථික ප්‍රතිවිපාක සහ මූල්‍ය පද්ධති ස්ථායීතාව සම්බන්ධ ගැටලු ඇති නොවන ලෙස එවැනි උත්තේජන ක්‍රියාමාර්ග අසීමාන්තිකව නොකඩවා ක්‍රියාත්මක කළ නොහැකිය. ඒ අතරම, ඉදිරියේ දී, අනාගත ණය ඇගයුම් කටයුතුවල දී මූල්‍ය ආයතන සහ ඔවුන්ගේ ගනුදෙනුකරුවන් අතර සබඳතා පවත්වාගෙන යෑමේ දී වසංගතයෙන් සිදු වූ බලපෑම් හඳුනා ගැනීම අවශ්‍ය වේ.

කොවිඩ්-19 වසංගතය සහ ඒ හා සබැඳි ආර්ථික සහ සමාජ කටයුතු සීමා කිරීම් මගින් ව්‍යාපාර හා පුද්ගලයින් කෙරෙහි කෙටි කාලීනව දඩි බලපෑම් ඇති කරන අතර, එමගින් මැදි කාලීනව ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකයේ සමස්ත වර්ධන ගමන් මග හා එහි විභවතාවයට බලපෑම් ඇති කරන විෂම වක්‍රයක් නිර්මාණය කෙරෙන බව ඉහත කරුණු මගින් අවධාරණය කෙරේ. ඉදිරි දේශීය, වසංගතය හේතුවෙන් ජීවිත අහිමි වීම වැඩි කිරීම සහ දිගු කාලයක් මුළුල්ලේ පවතින මන්දගාමී ආර්ථික වර්ධන තත්ත්වයෙන් මිදීමට දඩි උත්සාහයක යෙදෙන ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය මත මෙම තත්ත්වයන් මගින් ඇති කෙරෙන ආර්ථික බලපෑම් අවම කිරීම යන කාරණා ද්විත්වය අතර තුලනයක් පවත්වා ගැනීම සඳහා රජය විසින් පූර්වෝපායිකව සහ සියලු පැතිකඩ ආවරණය කෙරෙන ප්‍රවේශයකින් යුතුව අඛණ්ඩව කටයුතු කරගෙන යෑම අත්‍යවශ්‍ය වේ. රජයේ මූලිකත්වයෙන් දැනට සිදුකෙරෙමින් පවතින කොවිඩ්-19ට එරෙහි එන්නත්කරණ වැඩසටහන මෙම තුලනය පවත්වාගෙන යෑමේ මූලික පදනම වේ. විශේෂයෙන් ම, 2021 වසරේ ජූලි මාසයේ සිට දක්නට ලැබුණු ඉහළ ඇගයීමකට ලක්වූ එන්නත්කරණයේ ප්‍රගතිය තුළින් ඉදිරි කාලයේ දී කොවිඩ්-19 මගින් ඇතිවිය හැකි අවහිරතාවන් අවම වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. කෙසේ වෙතත්, ආර්ථිකය යථා තත්ත්වයට පත්වීම සඳහා නිර්දේශිත සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශ මහජනතාව විසින් වඩා හොඳින් පිළිපැදීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. එමගින් පමණක් ශ්‍රී ලංකා ආර්ථිකය සඳහා සාර්ව සහභාගීත්වයෙන් යුතු සහ තිරසාර ආර්ථික වර්ධන ගමන් මගක් නිර්මාණය කිරීමට මග පාදන, සාර්ව ආර්ථික ස්ථායීතාව, වැඩිදියුණු වූ ආර්ථික වර්ධනය සහ ඉහළ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව යනාදියෙන් සමන්විත වඩාත් යහපත් ආර්ථික වක්‍රයක් නිර්මාණය කළ හැකි වේ.